1850. N°. 144.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

WOENSDAG, 27 NOVEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen uitgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 26 November.

Wij zijn verzocht uit het *Tielsche Weekblad* van 15 November ll., over te nemen eene aanprijzende aankondiging van eene politieke satire, benevens een Dramatisch stuk: De Ultra's in Duitschland. Door Dr. A. Hirschig Cz. — Alkmaar bij H. Coster & Zoon 1850.

Plaatsgebrek gebiedt ons om daaruit alleen het volgende te plaatsen: »In den tegenwoordigen tijd, waarin meerdere zich met staatszaken bezighouden en waarin vele op een verkeerden weg zijn, of struikelen en dien trap in den staat niet bestijgen, waartoe hunne wenschen zich uitstrekken, — in zulk een tijd moet het Tooneel ook de gebreken van overdrevene karakters ten toon stellen. In dit stuk zien wij twee karakters voor ons, die beide in hunne politieke denkbeelden zeer overdreven zijn: de één van de behoudende, de ander van de radicale partij. Deze overdrevene denkbeelden beheerschen hunne dagelijksche bezigheden, hunne gezinnen, ja, hunne dienstboden. Eerst treden een paar knechts en klerken op, die de denkbeelden hunner meesters hebben ingezogen, en 't te zamen zeer oneens zijn over den gang der zaken.

De een vloekt op elk een die in 't bezit van eer, rang en goed is; de ander verfoeit die intriganten, die de onwetende stemmers naar den mond praten, gouden bergen beloven en alleen door het stemregt zoeken te verkrijgen, 't geen zij door geen ander regt zich bezorgen kunnen."

Verder deelt genoemd blad eenige regels poëzy uit dat geschrift ter proeve mede.

— Zondag is in al de R. Catholijke kerken afgelezen een herderlijke brief van den Hoog Eerw. Heer C. Belgrado, vice-superior der Hollandsche zending, mededeelende dat de H. Vader eenen vollen aflaat bij wijze van Jubilé heeft vastgesteld, welke een aanvang zal nemen op Maandag 2 December en op Dingsdag 31 December met den lofzang *Te Deum* in alle kerken zal gesloten worden.

— De Regering heeft de besturen der gemeenten langs de spoorwegen aangeschreven, om de torenklokken meer naar de Amsterdamsche klok te regelen, tot gerief van de reizigers en het verzenden van brieven.

— De spoorweg tusschen Namen en Luik is den 19den dezer geopend.

— Bij eene huwelijks-partij in het dorp Schalkwijk, zegt de *Utrechtsche Courant*, had een jongeling van 17 jaren de onvoorzigtigheid een geweer, met een natten prop geladen, op een zijner makkers af te schieten, waardoor deze eene zware wond ontving en den volgenden morgen stierf.

— Het berigt uit Keulen, in ons vorig nommer overgenomen, als zou iemand zich hebben doen kennen als den dader van een' moord, voor welken een ander geregt is, wordt door de *Köllnische Zeitung*, tegengesproken.

— De Heer F. van der Oudermeulen, heeft zijn ontslag verzocht als President der Ned. Handel-Maatschappij.

'sGRAVENHAGE, 25 November.

Z. M. heeft op verzoek, eervol ontslag verleend aan Mr. R. J. C. Meteler-kamp, als Burgemeester van Delft en als Hoogheemraad van Delfland.

— Eergisteren en gisteren zijn er vergaderingen van den Ministerraad gehouden, waarschijnlijk om te raadplegen over de beantwoording der bedenkingen in de afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal gemaakt, ten opzigte van de ontwerpen van wet, uitmakende de Staatsbegrooting voor den jare 1851.

— In de laatste dagen heeft men bij het Ministerie van Oorlog eene meer dan gewone werkzaamheid opgemerkt. Men schrijft dit toe aan de nieuwe organisatie van het leger, die op handen is.

— De Minister van Marine zal Vrijdag aanst. geen gehoor verleenen.

— Vervolg van het verslag door de Commissie uit de Tweede Kamer omtrent de Staatsbegrooting over 1851. (Zie N°. 143.)

Bij Hoofdstuk I. *Huis des Konings.* § 15, heeft men op eene spoedige regeling van de zaak der Kroondomeinen aangedrongen, en bij § 16 opgave gevraagd van de zomer- en winterverblijven, die naar luid van art. 26 der Grondwet, voor den Koning tot zijn gebruik in gereedheid zijn gebragt, en voor welker onderhoud f 50,000 is uitgetrokken.

Bij Hoofdstuk II. *De Hooge Collegiën van Staat en het Kabinet des Konings.* § 17, meent men dat die uitgaven of op het hoofdstuk van een bepaald departement van algemeen bestuur uitgetrokken, òf wel dat de afdeelingen onder de verschillende departementen verdeeld moeten worden.

Bij § 21 heeft men gewezen op de noodzakelijkheid, dat uitvoering gegeven worde aan het voorschrift van art. 71 der Grondwet, volgens hetwelk de zamenstelling en bevoegdheid van den Raad van State door de wet moet worden geregeld.

Men vraagt in § 24 hoe de Raad van State, die niet meer dan twee zalen in gebruik heeft, en waaraan slechts een betrekkelijk gering aantal ambtenaren verbonden is, f 1050 'sjaars aan brandstoffen noodig kan hebben, terwijl de Tweede Kamer, die gedurende het grootste gedeelte van het jaar veel uitgestrekter localen bezigt, voor dezelfde behoefte slechts f 850 'sjaars uitgeeft.

In § 25 wordt gezegd, dat voor de Algemeene Rekenkamer dringende behoefte bestaat, aan het tot stand komen der nieuwe wetgeving op het geldelijk beheer, en aan inkrimping der lijst van de 66 daarbij thans geplaatste ambtenaren en bedienden.

Bij § 28. Vde Afd. *De Hooge Raad van Adel*, zegt men niet te kunnen begrijpen, dat zulk een aantal, vrij hoog bezoldigde ambtenaren noodzakelijk is, en zegt in § 29, dat het vraagstuk of dat fonds als Staats-eigendom te beschouwen is, en dus ook de inkomsten onder de gewone Staats-inkomsten behooren, op nieuw is ter sprake gebragt. *(Vervolg hierna.)*

Provinciale Staten van Zuidholland.

In het rapport der Commissie aan de Provinciale Staten, betrekkelijk de Gemeentewet, zegt zij, dat de vergadering alleen is geroepen, om de Regering voor te lichten, of en in hoe verre die wet met de belangen en behoeften der gemeenten is overeen te brengen.

Waarom de Commissie van meening is, dat zij alleen de bepalingen der wet en hare beginselen, in de gevolgen moet overwegen, ten einde de aandacht der Vergadering daarop meer bepaald te vestigen.

Eene reeks van aanmerkingen zijn haar voorgekomen. Vele acht zij van gewigt, andere van minder, enkele van zeer ondergeschikt belang. Zij heeft echter gemeend alle aan de beoordeeling te moeten onderwerpen.

De Commissie erkent gaarne dat het ontwerp zich in vele opzigten gunstig onderscheidt, dat veel van het goede, dat in de thans bestaande verordeningen gevonden wordt, behouden is, vele leemten, die daarin door de ondervinding waren aangewezen, op eene gepaste wijze zijn aangevuld.

Het standpunt, waarop de raad en burgemeester en wethouders over en weder geplaatst zijn, is juister afgebakend.

Het hooger beroep op den Koning tegen de beslissingen der Staten is geregeld. Er zijn middelen aangewezen om de afdoening der zaken bij de Staten en het hooger beroep te bespoedigen.

Er is gezorgd dat de voorschriften en bevelen van hooger gezag niet door den lijdelijken onwil van deze of gene gemeente kunnen worden verijdeld.

De bekendheid met de plaatselijke wetgeving, waarnaar men thans niet zelden vruchteloos streeft, zal voortaan voor een ieder te verkrijgen zijn.

De openbaarheid der gemeente-zaken, die vooral bij min of meer aanzienlijke gemeenten ontegenzeggelijk wenschelijk is, zal bij de wet gewaarborgd worden.

Eene voorname aanmerking is dat uit zucht tot centralisatie, de zelfstandigheid der gemeenten te weinig is gehandhaafd.

Men heeft verschillende onderwerpen bij de wet geregeld, die men in het belang der gemeenten, naar omstandigheden, aan later te geven wetten, het Koninklijk gezag of de plaatselijke wetgeving had mogen en moeten overlaten.

Men denke, onder meer, aan de bepalingen omtrent de vereeniging en splitsing der gemeenten, aan die, waarbij de wet verklaart wat voor belastingen moet worden gehouden, aan die, waardoor alle gemeenten worden gedwongen om eene en dezelfde volgorde bij het heffen van belastingen in acht te nemen, aan die waarbij de wet voor alle gemeenten, voor alle overtredingen dezelfde straffen vaststelt.

In zaken van beheer, waarbij die regeling niet mogelijk was, heeft men de behandeling oogenschijnlijk aan de gemeenten toegekend, maar in het wezen der zaak aan hooger gezag opgedragen.

En wanneer het ontwerp tot wet wordt verheven, dan zal de inmenging

van het hooger bestuur in gemeentezaken veeleer vermeerderen dan verminderen.

De Grondwet eischt wel toezigt en voogdij. Voogdij, omtrent handelingen die op het lot en de toekomst der gemeenten eenen meer beslissenden invloed kunnen uitoefenen; maar in het ontwerp is men verder gegaan; men heeft aan het voogdijstelsel uitbreiding gegeven.

De Grondwet eischt de goedkeuring der Staten op de begrooting, maar laat aan de wet de vrijheid, om het opnemen en afsluiten der rekeningen te regelen.

Het ontwerp maakt van die vrijheid gebruik, om ook het opnemen en afsluiten der rekeningen geheel aan de Staten op te dragen.

De Grondwet eischt de goedkeuring der Staten tot vervreemding van gemeente-eigendommen en andere burgerlijke regtshandelingen, door de wet aan te wijzen.

Bij het ontwerp worden onder die bepalingen alle mogelijke vervreemdingen, niets beduidende verbindtenissen opgenomen; geen roerend voorwerp, hoe gering in waarde, kan zonder hoogere goedkeuring worden verkocht, geene woning, hoe nietig ook, kan zonder hoogere goedkeuring worden verhuurd.

De Grondwet eischt de goedkeuring van den Koning op de besluiten der gemeentebesturen tot het invoeren, wijzigen of afschaffen van belastingen.

Het ontwerp gaat verder; het vordert die goedkeuring op alle verordeningen, welke de gemeenten betrekkelijk de goedgekeurde belasting zouden willen maken.

Voegt daarbij de bepalingen omtrent de af- en overschrijvingen, bij de begrooting toegestaan; de ambtshalve tusschenkomst der Staten in de beslissingen betrekkelijk de geloofsbrieven; die omtrent hunne magtiging en goedkeuring bij de regeling van zaken, die verschillende gemeenten aangaan; het regtskundig onderzoek hun opgedragen bij den aanleg en voortzetting van regtsgedingen; meer andere, en men zal zich overtuigen dat de aangegeven klagt allezins gegrond is.

Reeds lang voor de herziening der Grondwet is het nadeelige van die centralisatie erkend. Bij besluit van 1 Maart 1834, is aan de gemeenten de belofte gedaan dat de gemeentelijke vrijheid meer zou worden geëerbiedigd. Die belofte is nimmer verwezenlijkt. De Commissie ziet echter geene reden om het Voogdijstelsel te handhaven, veel minder om het uit te breiden; maar meent dat men zich meer moest bepalen tot een stelsel van toezigt, waarbij aan ieder zekerheid worde gegeven, dat hij zich met vrucht bij hoogere autoriteiten kan beklagen.

De Commissie is van oordeel, dat men daardoor aan het Gemeentewezen de voordeelen eener gematigde vrijheid zou verzekeren en tevens het misbruik dier vrijheid zou voorkomen.

— Nadat de Vergadering, bijeengekomen tot het ontwerpen van een reglement voor het kerkelijk beheer der Israëliten, eene commissie benoemd had, met het opstellen van dit reglement belast, en een voorstel had aangenomen, om den Minister van Eeredienst te kennen te geven, dat het, naar het oordeel der vergadering, billijk was, de kosten der reorganisatie van het Israëlitisch kerkgenootschap door den Staat te doen dragen, — is die vergadering uiteengegaan en heeft hare zittingen verdaagd tot het voorjaar.

HENDRIK IDO EN ZANDELINGEN AMBACHT, 24 November.

Donderdag ll. begaf zich eene Commissie, bestaande uit eenige leden dezer gemeente, naar Charlois, ten einde den Wel-Eerw. Heer Q. H. Poppe, die gedurende veertien maanden als hulpprediker onder ons met den meesten ijver en trouw heeft gearbeid, een blijk van achting en liefde te geven, door het aanbieden van een gouden cilinder horologie, met een inschrift: *Souvenir H. I. en Z. Ambacht* 1850, benevens een allerloffelijkst getuigschrift. De Heer Poppe, door dit geschenk zigtbaar getroffen, nam hetzelve onder hartelijke dankbetuiging aan, en zoude, waar ook het lot hem henen voerde, nimmer de hartelijkheid en liefde vergeten, die hem door velen in de gemeente van Hendrik Ido en Zandelingen Ambacht, gedurende zijn verblijf in hun midden was toegedragen. (*N. Rott. Cour.*)

AMSTERDAM, 25 November.

Het opnemen van het Oude Beursplein met de uitvoering der daaraan verbonden werkzaamheden, is aangenomen door J. C. van Berkum voor *f* 9,800.

— Gisteren morgen had in de Westerkerk eene indrukwekkende plegtigheid plaats. De Wel-Eerw. Heer J. C. Fabius, sedert 30 jaren zeer geacht Leeraar bij de Herv. gemeente, vroeg onlangs, uithoofde van ligchaamszwakte, zijn emeritaat. Van zijne gemeente alsnu afscheid te nemen, was op gisteren bepaald, doch de zwakke Leeraar kon dit zelf niet ten uitvoer brengen. De Heer Fabius, Pred. te Gaasterens nam de taak zijns vaders op zich, wees de gemeente in krachtige gemoedelijke taal op de rust zijns vaders, maar ook, naar aanleiding van Hebr. IV vs. 9, op de ruste, voor het volk van God in een beter leven weggelegd. Na het gebed, maakte hij bekend dat zijn vader nog eenmaal den predikstoel wenschte te beklimmen, dat onmiddelijk plaats had. De grijze Leeraar beklom met waggelenden tred den predikstoel, en na eene wijle ruste, sprak hij met zigtbare aandoening voor het laatst over zijne dierbare gemeente den apostolischen zegen uit.

— De *Amst. Cour.* berigt, volgens eene correspondentie uit 's Hage, dat aldaar het gerucht loopt, dat de Minister van Marine zijn ontslag zou hebben aangevraagd, als ook nog een ander Minister, misschien die van Oorlog; het eerste vond veel geloof. Verder bevat dat blad: »Het plan van organisatie der infanterie is door Z. M. den Koning goedgekeurd, op het Loo geteekend en toen naar de residentie verzonden. Onmiddellijk daarop is aan Z. M. de voordragt tot de vele benoemingen en bevorderingen, die daarvan het gevolg zullen zijn, ter goedkeuring aangeboden."

— De verdienstelijke portret- en historieschilder L. Moritz, is alhier, in den ouderdom van 77 jaren overleden.

LEEUWARDEN, 22 November.

De Prov. Staten van Friesland hebben den 21sten gehandeld over de verbetering der haven van Harlingen, en te dien aanzien hoofdzakelijk bepaald: dat die verbetering in 1851 zal plaats hebben; dat daarbij eene haventong bij de kom gemaakt zal worden; dat de grond aan den oostkant der haven door de stad tot zeewering zal worden ingerigt en onderhouden; dat de stad de haven schoon en diep zal houden; dat het aangebodene Rijkssubsidie van *f* 50,000 zal worden aangenomen. — De kosten van het bedoelde werk zijn geraamd op *f* 143,000. Door de stad Harlingen zal daartoe *f* 15,000 bijgedragen worden.

HULST, 21 November.

In den avond van den 18den dezer heeft er onder de nabijgelegen gemeente St. Jans Steen eene hevige vechtpartij plaats gehad, hoofdzakelijk ontstaan door eenige voorvechters uit de Belgische gemeente Clinge, welke vechtpartij ernstige gevolgen dreigde na zich te slepen; de maréchaussées alhier werden per expresse daarvan verwittigd, welke zich dan ook dadelijk ter aangeduide plaats begeven hebbende, bij aankomst dadelijk en onverwacht door vier personen uit vermeld Clinge werden besprongen en zoodanig met stokken op het hoofd geslagen, dat twee der drie maréchaussées zeer zware wonden hebben bekomen. Daardoor echter tot het gebruik hunner wapenen geprovoceerd, is het der maréchausées gelukt, hunne bespringers niet alleen (hoe gewond dan ook) te weerstaan, maar zelfs een der voornaamste belhamels (een zeer suspect en algemeen gevreesd persoon) aan te houden en gevankelijk herwaarts over te brengen, hebbende de overigen, waarvan één, naar men ons verzekert, door drie bajonetsteken gewond, zich door de vlugt weten te redden. Wij vernemen heden, dat door de deskundigen alhier hoop is gegeven tot herstel van de zware hoofdwonde der gekwetste maréchausées. (*Hbl.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 20 November.

Nog houden de bewegingen aan tegen de Pauselijke bul; overal worden hevige redevoeringen tegen de Katholijken gehouden en adressen aan de Koningin opgesteld; te Liverpool, waar ook eenige Katholijken in eene vergadering van dien aard waren verschenen, om den Pauselijken maatregel te verdedigen, ontstond deswege een allervreeselijkst rumoer en het verschilde weinig of men was handgemeen geraakt. Alhier is gisteren een plakkaat door de straten rondgedragen, houdende, dat de beeldtenis van den Paus te Smithfield zoude worden ten vure gedoemd.

— Volgens de *Morning Herald*, heeft de Regering den Duitschen Bondsdag erkend.

— Een schip met 210 passagiers en schepelingen den 19den van Limmerick vertrokken, is twee dagen daarna op de rotsen van Kilkee gestrand, en bijna 100 menschen hebben hun graf in de golven gevonden.

— Het onlangs hier gebouwde stoomjagt voor rekening van den Keizer van Rusland, en dat reeds naar Petersburg was vertrokken, is bij een geweldigen storm in de Oostzee, op een rif van het eiland Oesel gestrand en gezonken.

PRUISSEN.

BERLIJN, 24 November.

Zoo als reeds gemeld is, heeft de Koning den 21sten, voor de eerste maal na het afleggen van den eed op de Staatsregeling, de zitting der wetgeving in persoon, met eene troonrede geopend.

Z. M. heeft daarbij gewezen op de invoering der tot stand gebragte organieke wetten en de voordragt aangekondigd van eene wet op de drukpers, op de betrekkingen tusschen Kerk en Staat; op het openbaar onderwijs; op het geneeskundig toezigt, en een nieuw Wetboek van Strafregt.

Wat de geldmiddelen betreft, is door Z. M. vermeerdering van inkomsten en vermindering van uitgaven aangekondigd, maar is nog altijd, ten gevolge der verwarringen van 1848, eenige inspanning van het belastingvermogen der ingezetenen verlangd; welke, zoo men verneemt, zal bestaan in eene heffing van de inkomsten.

Ten slotte heeft de Koning melding gemaakt van de staatkundige vraagstukken van den dag. Z. M. gaf te kennen, »dat hij vasthoudt, in de hoop op de toekomst, aan de door hem aangewende pogingen, om aan de Duitsche Staten eene aan de behoeften voldoende staatsregeling te verschaffen, en het verwezenlijken dezer gedachte geenszins op andere grondslagen zal ondernemen, zoo lang niet ten aanzien van de toekomstige instelling van het Duitsch Verbond beslist zal zijn.

Eene bepaalde aanwijzing van den stand der onderhandelingen met Oostenrijk wordt niet gegeven; ook niet ten aanzien der Hessische verwikkelingen, en van de daarin betrokkene regeringen. De algemeene toestand van Keur-Hessen wordt aldus aangeduid: »In eenen naburigen Duitschen Staat zijn verwikkelingen van eenen *allertreurigsten aard* ontstaan. *Eene van eene zijde aangewende poging* om zich daarmede te bemoeijen, bedreigde de *Pruissische regten*, en heeft tot een misverstand geleid, waarin wij dadelijk zijn betrokken geworden. Onze, op *aardrijkskundige* en *militaire* reg-

ten gegronde bedenkingen hebben bij den Landheer en zijne Bondgenooten nog geenszins een' betamelijken ingang gevonden."

Hierdoor, en door het zamentrekken van troepen in, van het oord dezer verwikkelingen verwijderde plaatsen (de Oostenrijksche troepen in Silezië, in Boheme en op de Saksische grenzen) is het in marschvaardigen toestand brengen van het Pruissische leger noodzakelijk geworden, en de Koning wijst op den spoed en de geestdrift, waarmede aan dat bevel wordt voldaan, in de hoop, dat dit alleen genoegzaam zal zijn, om het regt van Pruissen te verzekeren, 't welk, zonder iemand te willen dwingen, geene andere inrigting van het gemeenschappelijke vaderland zal aannemen, dan die aan den *tegenwoordigen stand* van Pruissen in Duitschland en in Europa *beantwoordt*, en aan de som der regten, die God in 's Konings hand heeft gelegd. »Wij bezitten (dus vervolgde Z. M.) een goed regt, en dit willen wij verdedigen, en *zoo lang*, *krachtig toegerust*, *gewapend blijven*, *tot dat de handhaving daarvan ons zal zijn verzekerd geworden*. Dat zijn wij aan Pruissen, zoowel als aan Duitschland verschuldigd."

Deze zinsneden werden met geestdrift toegejuicht, en met geene mindere ook de betuiging van 's Konings verwachting: »dat de kamers het bewijs zouden leveren, dat de Staatsregeling, *aan welke hij zich onverzettelijk zou vasthouden*, het krachtdadig optreden van Pruissen geenszins belemmerde, maar integendeel bevorderde.

»En gelijk (dus luidt de aanspraak ten slotte) in de opgewondenheid van het oogenblik, al de partijen onder het volk zijn verdwenen, en volk zoowel als leger zich met mij eenstemmig gevoelen, zoo zult ook gijlieden, als vertegenwoordigers van dat roemrijke volk, eenstemmig met mij pal staan in de gevaren van den tegenwoordigen tijd. Welaan dan, ons wachtwoord zij: eendragt in trouw; vertrouwen op God, in éénen geest, in eenen onden, echt Pruissischen geest. Daarmede heeft God ons dikwerf geholpen en ver gebragt, en zal Hij ons nog verder helpen. Dat is mijn toeverlaat."

Na het uitspreken dezer redevoering, heeft de Koning de vergaderzaal verlaten, en is Z. M. met ongemeene geestdrift en een driemaal herhaald vreugdegejuich begroet.

De Tweede Kamer heeft den Graaf von Schwerin, met eene groote meerderheid, tot haren Voorzitter verkozen. — De Eerste Kamer heeft Graaf Rittberg als zoodanig benoemd, met eene meerderheid van 15 stemmen tegen den Heer Camphausen.

— De Graaf Rittberg, tot President gekozen van de eerste Kamer, heeft zijne betrekking met eene rede aanvaard, waarin onderanderen voorkomt: Ik heb nog eene dankbetuiging te rigten aan onze broeders en zonen. Het vaderland is in gevaar en de Koning heeft hen te wapen geroepen; door vaderlandsliefde bezield, hebben zij met getrouwen ijver aan die roepstem gehoor gegeven, want het vaderland gaat hun boven alles. Wij, die uit de verschillende provinciën des lands herwaarts gekomen zijn, kunnen van hunne bereidwilligheid getuigenis afleggen.... Deze bereidwilligheid is ons plechtanker in moeijelijke tijden, en zoolang deze geest bestaat — en hij zal blijven bestaan, want hij berust op de hooge zedelijke ontwikkeling des volks — behoeft het vaderland zijne hoop niet te verliezen. Daarom zij onze levendige dank gebragt aan de zonen des vaderlands, aan de landweer, aan het leger!

— De President van de Tweede Kamer, Graaf Schwerin, heeft het volgende gesproken: Onze taak in de vorige zitting was moeijelijk; ernstiger en moeijelijker is die, welke wij in de thans geopende zitting te vervullen hebben. Maar wij hebben thans eenen helper bij onzen arbeid, welke vroeger niet in die mate aanwezig was. De vaste, moedige geest van ons volk staat ons ter zijde. Als één man is het geheele volk opgestaan op den wensch des Konings, en wacht onder de wapenen op de verdere bevelen van zijn koninklijken Veldheer. Als uit éénen mond klinkt ons uit alle oorden des vaderlands te gemoet: Pruissen wil geen onregt lijden. Hoe donker en zwart ook de wolken zich thans aan den politieken gezigteinder vertoonen, het is mijne vaste overtuiging, waarmede ik herwaarts gekomen ben, dat Pruissens adelaar zal doordringen tot het licht. Een volk dat zich zelf niet verlaat, wordt ook van God niet verlaten. Zijn goed regt in het oog houdende, met de hand aan het zwaard, wil ons volk de gebeurtenissen te gemoet gaan en is het bereid tot elk offer, dat tot vervulling van die taak van hetzelve gevorderd wordt. In dit huis, mijne Heeren, wanneer het de spiegel en de uitdrukking van het volk wil wezen, zal een ieder het partij-standpunt verlaten, en zich op het hoogere vaderlandsche standpunt verheffen; en Duitschland zal begrijpen, dat in het groote vaderland een nieuw tijdvak is aangebroken, dat der vrijheid, sedert Pruissen in de rij der constitutionnele Staten is opgetreden, sedert het de banier der vrijheid uitgestoken en geheel Duitschland aan zijnen troon verbonden heeft. — Deze aanspraken werden door luide teekenen van bijval aangehoord.

— In den stand der onderhandelingen is, volgens de *Kölnische Zeitung*, nog geene verandering voorgevallen, omdat de Oostenrijksche Regering het gevoelen van hare bondgenooten moest vragen, omtrent de laatste voorstellen der Pruissische Regering, alvorens daaromtrent te beslissen.

— De Russische Regering heeft besloten eene telegraphische gemeenschap tot stand te brengen, van Petersburg in twee armen over Warschau naar Berlijn en Weenen.

LUXEMBURG.

20 November.

Z. K. H. Prins Hendrik heeft de volgende proclamatie uitgevaardigd:

»LUXEMBURGERS!

»Bij Zijne open brief, van den 5den Februarij ll., heeft Z. M. de Koning Groothertog, Onze Doorluchtige Broeder, Ons wel overeenkomstig art. 42 der Staatsregeling, tot Zijn' Stedehouder in het Groothertogdom Luxemburg willen benoemen.

»In die hoedanigheid hebben Wij, den 24sten October ll., volgens het uittreksel van het proces-verbaal bij deze gevoegd, den eed in den boezem van de Kamer der Afgevaardigden afgelegd, en van toen af zijn Wij begonnen, het Ons daarbij opgedragen gezag uit te oefenen.

»Vereerd met het vertrouwen van den Souverein, welken Wij bij U vertegenwoordigen, hebben Wij, om Onze hooge zending te vervullen, evenzeer het uwe noodig.

»Het is Ons aangenaam, te gelooven, dat Wij tot waarborg daarvoor hebben de getuigenissen van hartelijke genegenheid, waarmede Wij steeds in het geheele land ontvangen worden; Ons levendigst verlangen, om tot uw welzijn bij te dragen, en de hoop, dat onze vereende pogingen en onze gemeenschappelijke gehechtheid aan den Vorst en aan uwe instellingen, het geluk des lands zullen kunnen verzekeren.

»Ons in uw midden zendende, heeft Z. M. slechts den afstand, waardoor Hij van Luxemburg verwijderd is, willen wegnemen; Hij heeft altijd door een ander Ik in uw midden willen zijn. Van Zijne voortdurende zorg doordrongen, oefenen Wij Zijn Souverein gezag bij u uit.

»De wetten, reglementen en besluiten, tot hunne uitvoering noodzakelijk, en de arresten, vonnissen en regterlijke bevelschriften zullen dien ten gevolge geteekend en, voor zoo veel noodig, uitgevoerd worden in Zijnen naam.

»Door de wetten, reglementen en besluiten, tot hunne uitvoering noodzakelijk, en alle andere Koninklijk-Groothertogelijke besluiten aldus te teekenen: Voor den Koning-Groothertog, Zijn Stedehouder in het Groothertogdom, zullen Wij de tolk en het orgaan der verlangens van Z. M. zijn, gelukkig door een Doorluchtig vertrouwen tot hunne vervulling geroepen te zijn in een land, dat gewoon is de weldaden van zijn' Souverein met zijne liefde te betalen.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 20 November.

Volgens Keizerlijk besluit van den 15den, is het aan alle dagbladen verboden, op boete van *f* 500 en schorsing van het blad, om eenige berigten mede te deelen omtrent de marschen en den toestand van het leger.

— Al de Generaals, Staf- en Hoofd-Officieren, die zich tegenwoordig met verlof buitenslands bevinden, zijn opgeroepen, om zich zoo spoedig mogelijk bij hunne corpsen te voegen.

— Volgens een Frankforter Correspondent zou de Vorarlbergsche legerafdeeling, bijna alleen op papier bestaan; 6 kavalaristen zouden om zoo te zeggen, één paard, en 8 paarden één zadel hebben.

— Er is hier eene nieuwe sekte ontstaan, die der *Jong-Katholieken*, geheeten, waartoe vele leden der lagere geestelijkheid behooren.

— Volgens een telegraphisch berigt, zou de Sultan van Turkije door vergif om het leven zijn gebragt.

FRANKFORT.

22 November.

In Keur-Hessen zijn maatregelen genomen tot volvoering van het Bondsbesluit van den 21sten September en der Keurvorstelijke verordeningen van den 3den September, tot verdere heffing der belastingen. De leden van het hoog geregtshof zijn met zware inkwartiering van Beijersche troepen belast. De beide Presidenten der assises hebben verklaard, dat zij, onder zoodanige omstandigheden, geen regt kunnen spreken, en de geopende zitting dadelijk opgeheven. De verwarring is steeds toenemend.

— Z. M. de Keizer van Rusland heeft den Deenschen overste von Helgesen, wegens zijne dappere verdediging der vesting Friedrikstad tegen de Holsteiners, de St. Anna-orde 2de klasse in brillanten geschonken.

KAAP DE GOEDE HOOP.

Men schrijft uit de Kaapstad van 19 Sept. jl.: De synodale Commissie, te Zwellendam vergaderd, heeft onder anderen gehandeld over de oprigting eener theologische kweekschool voor de kolonie. Zij hoopt in het aanstaande jaar Hoogleeraren uit Nederland te kunnen beroepen. De ingezetenen van Stellenbosch, in de nabijheid der Kaapstad, hebben de drostdij (een zeer groot gebouw, te voren bewoond door den Opperregter) ten geschenke aangeboden voor het fonds des seminariums, en onder deze voorwaarde is het bepaald, dat het aldaar zal worden gevestigd. Behalve de betaling van 4 £ door ieder student, zal het traktement des Hoogleeraars 300 £ per jaar zijn. (*Hbl.*)

AKADEMIE-NIEUWS.

Volgens besluit van den Senaat der Leydsche Hoogeschool is de titel van Theologiae Doctor, *honoris causa*, opgedragen aan den Wel-Eerw. zeer Gel. Heer A. Niermeyer, Predikant te 's Heer-Arendskerke.

Bij Ds. van der Pot, is voor de ongelukkige Protestanten te Frederikstad ontvangen, van N. N. *f* 7,50.

212de Staats-Loterij.

Trekking der Vijfde Klasse.

9de Trekking. Geene.

10de „ N°. 12529 een prijs van *f* 25,000. N°. 4673 een prijs van *f* 10,000. N°. 14868 een prijs van *f* 2,500. N°. 13943 een prijs van *f* 1,000

ADVERTENTIEN.

Ondertrouwd:

J. DE BINK
EN
E. C. VERBRUGGE.

LEYDEN, 22 November 1850.

Heden ontvingen wij het treurige berigt, dat onze eenige Zoon ABRAM JACOBUS, in den ouderdom van bijna 27 jaren, ten gevolge van een noodlottig toeval te *Rotterdam* is overleden.

J. H. CORNIELJE.
A. G. CORNIELJE, VERSLUYS.

MIDDELBURG, 23 November 1850.
Eenige Kennisgeving.

Heden overleed in den ouderdom van circa 90 jaren, onze geliefde Vader en Behuwdvader J. J. SLEYSER.

G. C. SLEYSER,
Uit aller naam.

LEYDEN, 24 November 1850.

Bij Vonnis der Arrondissements-Regtbank te *Leyden*, in dato 26sten November ll., is JEAN GEORGE VAN DER STOOP, *Winkelier en Tabakskerver*, alhier, verklaard **in Staat van Faillissement**, aanvang genomen hebbende op heden. Tot Regter-Commissaris is benoemd de Edel-Achtb. Heer Mr. J. F. PRINGLE, en tot Curator Mr. A. W. VAN DER HOOP.

LEYDEN, 26 November 1850. Mr. A. W. VAN DER HOOP.

J. S. SEUTER, door het Stedelijk Bestuur van *Leyden*, tot **Onderwijzer** alhier aangesteld, berigt aan Ouders en Voogden, dat hij eene **Dag- en Avondschool** zal openen, op den 2den Januarij 1851, aan den Stillen Rhijn, Wijk VI. No. 58.

VRIENDEN-ISRAELS.
BID-UUR,

in het Kerkgebouw der Walsche Gemeente, op **VRIJDAG** den 29sten November 1850, des Avonds ten **ZEVEN** ure.

Herinnering!!!

De Directeur van het *Commissie-, Handel-, Huur- en Verhuur-Kantoor*, op de Pieterskerkgracht, verwittigt op nieuw het geëerde Publiek, dat de *Inschrijvingen voor Dienstboden* tegen primo Februarij en Mei *weder een aanvang* hebben genomen, en er reeds onderscheidene *Mannelijke en Vrouwelijke Dienstboden*, van onbesproken gedrag, beschikbaar zijn, terwijl onderscheidene *Fatsoenlijke Burgerdochters* zich voor *eene of andere* betrekkingen gaarne geplaatst wenschten te zien. De Directeur verzoekt beleefdelijk de *Aanvragen om Dienstboden* zoo vroegtijdig mogelijk te willen doen, terwijl hij tevens minzaam verzoekt, (wijzende op het doel zijner Inrigting) hem continueel *gewillig* en naar *waarheid* de te verzoeken getuigen van Dienstboden te willen verleenen. Verder berigt hij de belanghebbenden dat er *op nieuw* onderscheidene *Huizen*, *Gemeubileerde en Ongemeubileerde Kamers te Huur*, alsmede een *Logeabel Huis* met *Grooten Tuin te Koop of te Huur* en *eenige Affaires* ter overneming zijn ingeschreven.

Ieder Aanvraag en Inschrijving kost 25 Cents.

De Directeur J. C. E. DONKERSLOOT.

UIT DE HAND TE KOOP:

Eene sedert jaren bestaan hebbende en nog voortgezet wordende **Brood-, Beschuit- en Kletsgoed-Bakkerij**, binnen de Stad *Leyden*, op een der beste standen, zijnde het Huis zeer geschikt tot Verhuring van Bovenkamers. Kunnende met Mei e. k. aanvaard worden.

Nadere informatiën te bekomen bij den Boekhandelaar A. VAN BENTEN, alhier.

OPENBARE VRIJWILLIGE VERKOOPING,
(Om Contant Geld.)

Op Vrijdag den 29sten November 1850, des morgens ten 10 ure, aan het Rapenburg, bij de Kloksteeg, Wijk IV. No. 322, te *Leyden*, van eene partij BOEKENKASTEN, ook zeer geschikt voor *Timmerhout*, alles heden en morgen te zien, van 's morgens 10 tot des namiddags 2 ure.

PUBLIEKE VERKOOPINGEN,
(Om Contant Geld.)

Op *Maandag den 16den December 1850*, 's morgens ten *tien* ure, van eene partij WILGEN HAKHOUT, langs het *Utrechtsche Jaagpad* aan den Scheidweg van de Gemeenten *Leyderdorp* en *Koudekerk*, tusschen de Buitenplaats *Middelweg* en de Brouderij *de Leeuw*.

Op *Woensdag den 18den December 1850*, 's morgens ten *elf* ure, van ZWAAR ESSCHEN-, ELZEN- EN WILLIGEN HAKHOUT, langs *de Haarlemmer Trekvaart*, van *het Schuthok bij Halfwege tot aan de Pilarenbrug*, onder *Noordwijkerhout*.

Op *Vrijdag den 20sten December 1850*, 's morgens ten *tien* ure, van eene partij HAKHOUT, op *het Plantsoen aan de Hoogewoerdspoort* der Stad *Leyden*. — Voorts eenige DOODE BOOMEN. En eindelijk des middags ten *twaalf* ure, eene partij BRANDHOUT EN ROMMELING, aan *de Timmerwerf*, op het Galgewater dier Stad.

TE HUUR:

Twee of Drie **BOVEN-KAMERS** naar verkiezing, voorzien van Kleeden en Gordijnen, of wel een geheel **BOVENHUIS**, op een deftigen stand. Adres **Lt. Z.** aan het Bureau dezer Courant.

Heden zijn bij den Boekhandelaar D. J. COUVÉE, verkrijgbaar gesteld gedrukte Exemplaren van:
De gewone VRAGEN, *die aan de Gemeente, bij de Voorbereiding tot het H. Avondmaal, worden voorgesteld.* Prijs 5 Cents.

JOHANNES CLARISSE,
SPREKENDE NADAT HIJ GESTORVEN IS.
EEN LEESBOEK VOOR HET CHRISTELIJK HUISGEZIN.

Dit **geheel Nieuw Werk** van den Hoogleeraar CLARISSE, met eene Voorrede van den Wel-Eerw. Heer VAN ITERSON, *Pred. te Leyden*, en versierd met een uitmuntend **Portret** des overledenen, wordt heden uitgegeven bij den Boekhandelaar NIJHOFF, te *Arnhem*. *Prijs f* 3.90.

De Pillen van Holloway zijn een bewonderenswaardig middel in gevallen van galziekten, gebrek aan spijsvertering en bedorven maag.

De Heer REARDON te Newcastle die zich een geruimen tijd lang van zijne gewone zeer drukke bezigheden had verwijderd, uit hoofde hij door zware inspanning van geest was lijdende aan verval van krachten, aandoening van het zenuwgestel, gebrek aan spijsvertering, gal, ongesteldheid, en hartkloppingen, werd door zijne vrienden geraden, de *Pillen* van HOLLOWAY te gebruiken, daar alle geneeskundige voorschriften bij hem vruchteloos waren geweest. Hij volgde dien raad, volhardde gedurende eenigen tijd in dit voornemen, en volgde stiptelijk den daarbij voorgeschreven leefregel, en thans is hij geheel hersteld, en bevindt zich beter dan ooit ofschoon hij reeds den ouderdom van 65 jaar bereikt heeft.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:
Doosjes Pillen à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 7.75, *f* 15.50, *f* 23.50.
Potjes Zalf à *f* 0.90 *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 8.15, *f* 15.90, *f* 23.90.

Te bekomen te *'s Hertogenbosch* bij J. STRAATMAN, te *'s Hage* bij W. C. VAN DORT en te *Gouda* bij J. A. P. P. VAN DER HEYDEN, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement.*

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.
MAANDAG, 25 November.

		Laagst. koers.	Hoogst. koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à 2$\frac{1}{2}$ pCt.	53$\frac{3}{4}$	54$\frac{1}{8}$	54
Dito Certificaten	3	63$\frac{3}{4}$	64	64
Dito dito	4	83$\frac{5}{8}$	83$\frac{3}{4}$	83$\frac{5}{8}$
Amortisatie Syndicaat	3$\frac{1}{2}$	—	—	—
Handelmaatschappij	4$\frac{1}{2}$	—	—	—
O. I. Leening	4	—	—	—
Dito Holl. Spoorweg		58$\frac{1}{2}$	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg	4$\frac{1}{2}$	88	—	—
Haarlemmermeer	5	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	5	103	103$\frac{1}{8}$	103
Dito dito 1828 en 1829	5	102	102$\frac{1}{8}$	102
Cert. bij dito 1831 en 1833	5	92$\frac{3}{4}$	—	—
Dito 1840	4	84$\frac{1}{4}$	84$\frac{3}{4}$	84$\frac{1}{2}$
Dito bij STIEGLITZ & Co.	4	—	—	—
Dito dito Nieuwe	4	—	—	—
Inschrijving in Assign.	6	—	—	—
Certificaten van dito	6	62$\frac{1}{4}$	—	—
POLEN, Obligatiën	4	—	—	—
Dito Aandeelen met Loten.	fl. 250	—	—	—
Dito dito 1835	500	138$\frac{1}{2}$	139	—
SPANJE, Leen. bij ARDOIN v. 85 £	à 5 pCt.	12$\frac{3}{8}$	12$\frac{1}{4}$	12$\frac{1}{4}$
Dito dito Onbep. Stukken	5	37$\frac{7}{8}$	—	—
Dito Obligatiën	3	—	—	—
Dito Binnenl. à 6 m.	3	32$\frac{3}{8}$	32$\frac{1}{2}$	32$\frac{1}{2}$
Coupons Ardoins		7$\frac{7}{8}$	[illegible]	7$\frac{5}{16}$
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll.	5	—	—	—
Dito	4	—	—	—
Dito Metall.	5	66$\frac{3}{4}$	67	—
Dito Nieuwe	5	71$\frac{5}{16}$	72	71$\frac{1}{2}$
Dito 1847	2$\frac{1}{2}$	35$\frac{1}{8}$	35$\frac{1}{2}$	35$\frac{7}{16}$
BELGIE, Banc.	2$\frac{1}{2}$	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	2$\frac{1}{2}$	45$\frac{1}{2}$	45$\frac{5}{8}$	45$\frac{1}{2}$
BRAZILIE, 1824 100 £	5	87$\frac{1}{2}$	—	—
PORTUGAL, te Londen	5	33$\frac{3}{16}$	33$\frac{1}{4}$	33$\frac{3}{16}$
Dito dito	4	33	—	—
VENEZUELA,	3	—	—	—
MEXICO,	5	29$\frac{1}{8}$	29$\frac{5}{16}$	29$\frac{3}{16}$
AMERIKA, Bankactiën		—	—	—

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt. Prolongatie 3$\frac{1}{2}$ pCt.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.